

Одлуком Наставно-научног вијећа Филозофског факултета Универзитета у Источном Сарајеву, број 3009/25 од 4. 11. 2025. године, именована је Комисија за оцјену подобности теме докторске дисертације и кандидата мр Аиде Кршо за израду докторске дисертације под насловом *Међуоднос перфекта, крњег перфекта и аориста у публицистичком стилу српског језика* (у даљем тексту: Комисија) у сљедећем саставу:

1. проф. др Мијана Кубурић Мацура,
2. проф. др Сања Куљанин,
3. проф. др Вера Ћевриз Нишић.

Комисија је прегледала пријаву приједлога теме за израду докторске дисертације и о томе подноси Наставно-научном вијећу Филозофског факултета Универзитета у Источном Сарајеву сљедећи

ИЗВЈЕШТАЈ

о подобности теме докторске дисертације и кандидата

ПОДАЦИ О ФАКУЛТЕТУ
1. Назив и сједиште факултета
Филозофски факултет Пале
2. Податак о матичности факултета за научну област којој припада дисертација
Научна област: Хуманистичке науке – Филологија Научно поље: Језици и књижевност Ужа научна област: Специфични језици (Србистика) – Морфосинтакса и функционална стилистика
3. Податак да је факултет имао организован магистарски/мастер студиј из научне области којој припада дисертација
Магистарски/мастер студиј: Методологија лингвистичких истраживања (1996–2010); Мастер студиј српског језика и књижевности (од 2011. до сада)
ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
1. Биографија и библиографија кандидата
Мр Аида Кршо рођена је 2. 10. 1969. у Сарајеву. Основне студије завршила је на Филозофском факултету у Сарајеву, гдје је 1993. године дипломирала на Одсјеку за јужнословенску књижевност и јужнословенске језике, а потом и на Одсјеку за јужнословенске језике. Од 1993. до 1996. године радила је као средњошколски професор у Жељезничком школском центру у Сарајеву, а сљедеће академске године прелази на Педагошку академију у Сарајеву, гдје је изабрана за асистента на предметима: Ортоепија, Сценски израз и луткарство, Босански језик I (фонетика и морфологија), Босански језик II (синтакса) и Култура говора. Од 1999. до 2001, а затим од 2007. до 2009. радила је и као асистент на Факултету политичких наука Универзитета у Сарајеву, на предметима Новинарска стилистика и Култура комуницирања. Од 2003. године запослена је у Институту за језик Универзитета у Сарајеву, гдје је најприје радила на мјесту секретара Института, затим је 2007. године изабрана у звање вишег стручног сарадника, а сада ради на мјесту шефа службе за издавачку дјелатност, библиотеку и информисање. Постдипломске студије лингвистике завршила је на Филозофском факултету Универзитета

у Источном Сарајеву, одбранивши 2007. године магистарски рад *Фонетске и морфолошке карактеристике говора Вратника*, рађен под менторством проф. др Радоја Симића. Исте године пријавила је на том факултету докторску дисертацију *Значење и дистрибуција временских глаголских облика у публицистичком стилу српског језика* (ментор проф. др Милош Ковачевић), али дисертација није одбрањена по старом програму, који је вриједио до 2018. године. Због тога се 2022/2023. године на истом факултету уписала на Докторски студиј филологије, на коме је академске 2024/2025. године завршила шести семестар и положила све испите.

Од 2013. године је секретар часописа *Књижевни језик*, који издаје Институт за језик у Сарајеву, а од 2022. уредник часописа *Наша школа* (часопис за теорију и праксу) у издању Удружења наставника Федерације БиХ. Била је сарадник на трећем издању *Великог речника страних речи и израза* (2008) аутора И. Клајна и М. Шипке (издање ИК Прометеј – Нови Сад), сарадник на *Правописном речнику српског језика* аутора М. Шипке (ИК Прометеј – Нови Сад, 2010), за чије је друго издање (2012), које је објављено после ауторове смрти, урадила коректуру и одређена уједначавања цијелог текста. Објавила је неколико књига (у коауторству) и већи број научних и стручних радова, рецензирала је више уџбеника за основну школу, ангажована је и као промотор издања Института за језик у Сарајеву, као и модератор промоција, научних скупова, конференција и сличних јавних научних и стручних догађаја.

Списак објављених радова мр Аиде Кршо из области докторске дисертације

Књиге (6)

1. Aida Kršo, Enisa Bajraktarević, Zenaida Karavdić: *Govor Sarajeva*; poglavlje: „Govor Vratnika“ (Aida Kršo) str. 7–105, edicija Bosanskohercegovački dijalektološki zbornik, knjiga XIII, Institut za jezik Univerziteta u Sarajevu, 2024.] ISBN 978-9958-620-60-7 (Knjiga dobila posebno priznanje stručnog žirija Međunarodnog sajma knjiga u Sarajevu 2025)
2. Jasmin Hodžić, Aida Kršo, Haris Čatović: *Bosanski akcenatski priručnik*, poglavlje: „Akcenti i kultura govora“ (Aida Kršo), str. 39–61; edicija Priručnici XIII, Sarajevo: Institut za jezik Univerziteta u Sarajevu, 2020] ISBN 978-9958-620-44-7
3. Aida Kršo, Ivana Tomić: poglavlje: „Jezici naroda Bosne i Hercegovine“, u knjizi: *Kulturna i društvena povijest/(h)istorija naroda Bosne i Hercegovine*, udžbenik za dopunsku nastavu za V, VI, VII, VIII, i IX razred osnovne škole za djecu u iseljeništvu; Izdavač: Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine, 2017, str. 125–267] ISBN 978-9958-9152-3-9
4. Aida Kršo, Hadžem Hajdarević: *Pravopisni priručnik bosanskog / hrvatskog / srpskog jezika sa osnovama gramatike*, edicija Priručnici JNU Institut za jezik; edicija Udžbenici IK BH Most; 2013.] ISBN 978-9958-620-16-4 (Institut za jezik), 978-9958-771-46-0 (BH Most)
5. *Rječnik bosanskog jezika*, koautor (autori: dr Ibrahim Čedić, dr Naila Valjevac, mr Aida Kršo, Hadžem Hajdarević, Safet Kadić), Institut za jezik Sarajevo, 2007] ISBN 978-9958-620-08-9; 2. izd. 2010. ISBN 978-9958-620-13-3
6. Hadžem Hajdarević, Aida Kršo: *Anotirana bibliografija radova objavljenih u izdanjima Instituta za jezik Sarajevo*; Radovi knj. XVII, Institut za jezik u Sarajevu, Sarajevo, 2005, str. 174–314.

Реферати у зборницима радова са научних скупова (10)

1. „Босански језик у програмима средњих школа“, *Зборник радова са Симпозиј о босанском језику (Бихаћ)*, Институт за језик у Сарајеву, Посебна издања, књ. 10. стр. 251–263. Сарајево, 1999.
2. „Појава, развој и гашење аребице из социолингвистичке перспективе“, *Зборник радова са Међународне лингвистичке конференције „Језик, књижевност и култура Словена јучер и данас III“*, стр. 117–125. Познањ (Пољска), Познањ, 2001.
3. „Имперфект у књижевноумјетничком и публицистичком дјелу Петра Кочића“, *Посебна издања, Научни скупови, књига 3/1, Наука и настава на универзитету*, Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет Пале, 2009, стр. 73–79.
4. „Глаголски облици у функцији модалних ријечи и израза“, *Посебна издања, Научни*

скупови, књига 5/1, *Наука и политика*, Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет Пале, 2011, стр. 237–241.

5. „Познавање функционалних стилова стандардног језика као елеменат културе говора“, Научни скуп „Наука и традиција“, *Зборник радова са Научног скупа „Наука и идентитет“*, Пале, 21–22. мај 2012, едиција *Посебна издања, књига 6, том 1*, стр. 183–189, Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву.
6. „Специфичност језичког израза Зуке Џумхура“, *Зборник радова Научни скуп о „Слово о Алекси Шантићу, Антуну Бранку Шимићу и Зуки Џумхуру“*, Мостар, 24. и 25. април, 2014, 325–331.
7. „Босански језик изван граница Босне и Херцеговине“, *Зборник радова Други симпозиј о босанском језику*, Сарајево, 2016. (Кршо, Хајдаревић, Чолић), стр. 509–521.
8. „Критерији класификације балканских језика“, *Зборник радова са научне конференције „Минатото на јазичниот свет – денес и утре“*, стр. 429–435, Скопље, 2018. ISBN 978-608-220-052-1
9. „(Не)оправдано присуство англизама у модном часопису (лингвистилистичка анализа)“, *Зборник радова са научне конференције одржане 6. и 7. новембра 2018. у Институту за македонски језик „Крсте Мисирков“ – Скопље; Зборник Јазикот и културата – состојби и предизвици*, стр. 399–409, Скопје, 2019, ISBN 978-608-220-056-9
10. „Мултидисциплинарни приступ Крсте Мисиркова ка рјешавању македонског питања“, *Зборник VIII међународне лингвистичке конференције „Крсте Мисирков и македонскиот јазик – извор на научни истражувања“*, Универзитет „Св. Кирил и Методије“ ЈНУ Институт за македонски језик „Крсте Мисирков“ – Скопље, књига 1, стр. 133–149, Скопље, 2024. ISBN 978-608-220-087-3 (Књ. 1) ISBN 978-608-220-088-0 (Књ. 2).

Чланци у лингвистичким часописима (4)

1. „Gramatičko-stilističke i leksičko-stilističke karakteristike naslova u publicističkom funkcionalnom stilu u standardnom jeziku Bosne i Hercegovine“, у: *Slavica Wratislaviensia*, Универзитет у Вроцлаву, ISSN: 0137-1150 (чланак је позитивно оцијенjen у recenzentskom postupku те је прихваћен за објављивање у наредном, 183. броју часописа који ће бити објављен у posljednjem kvartalu 2025. godine), <https://wuwr.pl/swr/authorDashboard/submission/18071>
2. „Важност административног стила у ширењу језичке културе“, у: *Књижевни језик*, Институт за језик Универзитета у Сарајеву, 2015. (бр. 26/1-2), стр. 109–118. (стручни рад), ISSN 2303-8683 DOI 10.33669/KJ, UDK: 811.163.41'38
3. „Генитив множине именица женског рода е-врсте – норма и језичка пракса“, у: *Књижевни језик*, Институт за језик Универзитета у Сарајеву, 2018, бр. 29, стр. 89–114 (прегледни научни рад), ISSN 2303-8683 DOI 10.33669/KJ, UDK: 811.163.4*3'35.
4. „Дистрибуција аориста и имперфекта у новинарском стилу савременог језика“, у: *Књижевни језик*, Институт за језик Универзитета у Сарајеву, 2014. (бр. 25/1-2), стр. 153–163 (стручни рад), ISSN 2303-8683 DOI 10.33669/KJ; 811.163.4*3'38.

Чланци у часопису *Просвјетни лист* (13), *Дидактички путокази* (2) и *Наша школа* (3)

1. Из језичке праксе: „Свако је ковач своје среће – О употреби замјенице *свој*“, *Просвјетни лист*, децембар 2007 / јануар 2008.
2. Из језичке праксе: „Ношен – да, али донешен – НЕ“, *Просвјетни лист*, фебруар, 2008.
3. Из језичке праксе: „Ми бисмо ишли, а бисте ли ви? (О погрешној употреби глагола бити)“, *Просвјетни лист*, март 2008, бр. 116/XII.
4. Из језичке праксе: „За све ово вријеме и све ове године (О погрешној употреби замјенице *сав* у средњем роду)“, *Просвјетни лист*, април 2008, бр. 117/XII, стр. 20.
5. Из језичке праксе: „Три могуће грешке код писања назива школа (Велико слово, наводници и скраћенице, а и о писању назива предмета)“, *Просвјетни лист*, мај/јуни 2008, бр. 118 и 119/XII, стр. 20.
6. Из језичке праксе: „Грешке у писању назива кантона“, *Просвјетни лист*, септембар 2008, бр. 120/XII, стр. 20.

7. Из језичке праксе: „Проблеми са каишем, даицом и авлијским вратима (Правила писања гласа ј)“, *Просвјетни лист*, октобар 2008, бр. 121/XII, стр. 20.
8. Из језичке праксе: „Није уреду, чекање у реду (Састављено и растављено писање прилога и бројчаних оцјена)“, *Просвјетни лист*, новембар 2008, бр. 122/XII, стр. 20.
9. Из језичке праксе: „Кула са цртицом или кула без цртице (Писање полусложеница)“, *Просвјетни лист*, децембар/јануар 2008/2009, бр. 123/124, година XIII, стр. 20.
10. Из језичке праксе: „Ије или је (Правила ијекавског изговора I)“, *Просвјетни лист*, фебруар 2009, бр. 125, година XIII, стр. 20.
11. Из језичке праксе: „Хтјео или хтио (Правила ијекавског изговора II – Икавски облици у ијекавском изговору)“, *Просвјетни лист*, март 2009, бр. 126, година XIII, стр. 20.
12. Из језичке праксе: „Треба сјести на мјесто по мјери“ (Правила ијекавског изговора III – Продужено је), *Просвјетни лист*, април 2009, бр. 127, година XIII, стр. 22.
13. Из језичке праксе „Недјељни ручак је само недјељом!“ (Правила ијекавског изговора IV – Екавски облици у ијекавском изговору), *Просвјетни лист*, мај/јуни, број 128/129, година, XIII, стр. 22.
14. „О писању назива кантона“, *Дидактички путокази*, бр. 9/ XII 1997, Зеница, стр. 30–32.
15. „Језичка политика у БиХ од 1965. до 1990“, *Дидактички путокази*, 41, дец. 2006, Зеница.
16. „Поводом обиљежавања 75 година часописа *Наша школа* – часопис за теорију и праксу одгоја и образовања (1949–2024)“, часопис *Наша школа*, година LXX, бр. 278 (108), Сарајево 2024.
17. „Сарајевски град – Вратник“, часопис *Наша школа*, година LXX, бр. 277 (107), стр. 33–41, Сарајево 2024.
18. „Говор и говорништво“, часопис *Наша школа*, година LXX, бр. 276 (106), стр. 27–35, Сарајево 2024.

(Подаци:

Google scholar:

<https://scholar.google.com/citations?user=N4Mvyk8AAAAJ&hl=hr>

ORCID:

<https://orcid.org/0009-0001-7723-007X>)

2. Подобност кандидата да одговори на постављени предмет, циљеве и хипотезе

Мр Аида Кршо положила је све испите на Докторским студијама филологије са највишим оцјенама, објавила је, у коауторству, шест научних књига и приручника, 14 радова у зборницима са научних скупова и рецензираним научним часописима, те 18 стручних чланака о недоумицама из језичке праксе. Учествовала је са рефератом на 11 научних скупова у земљи и иностранству и на девет стручних семинара на којима је била предавач. Важно је истакнути да је међу објављеним радовима у рецензираним зборницима и часописима пет оригиналних научних радова који су непосредно везани за тему докторске дисертације, и то три рада су из проблематике претериталних глаголских облика, а два из проблематике публицистичког функционалног стила, односно новинарског подстила. Сама та чињеница, уз кумулативно посматране резултате њеног научног рада, представља сасвим довољан показатељ да је мр Аида Кршо способна да успјешно реализује теоријски и емпиријски захтјевно истраживање теме и изразу пријављене докторске дисертације.

ПОДАЦИ О ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

1. Основни подаци о докторској дисертацији

Назив дисертације:

Међуоднос перфекта, крњег перфекта и аориста у публицистичком стилу српског језика

Научна област: Специфични језици (Србистика)

Ужа научна област: Морфосинтакса и функционална стилистика

УДК: 81'367.2:087.6(043.3)

Предметне одреднице: Језик. Синтакса. Стилистика. Докторске дисертације.

2. Предмет и значај истраживања

Предмет истраживања у дисертацији јесу претеритални глаголски облици, и то не претеритални микросистем у цјелини јер истраживањем нису – као нефреквентни у употреби – обухваћени имперфекат и плусквамперфекат, него само они глаголски облици који показују на који начин се у српском језику врши дистрибуција глаголских времена за означавање прошлости, односно како и колико је њихова употреба условљена природом садржаја о коме се говори и типологијом жанра у коме се говори, будући да се истраживање проводи на публицистичком функционалном стилу. У тако одређеном предмету истраживања примарни критеријум у обради грађе и изради дисертације мора бити морфосинтаксичко-семантички, комбинован са стилистичко-жанровским. На морфосинтаксичком плану употреба личних глаголских облика, као синтаксема предиката, (пред)одређена је вишеструко њиховом морфолошком и синтаксичким, односно синтаксичко-семантичким категоријама, као што су: глаголски вид, глаголски род, односно дијатеза која одређује активни или пасивни однос субјекта и радње, индикативна или релативна временска детерминација ситуације означене глаголским обликом у односу на тренутак говора, референцијалност (везаност глаголске радње за један временски интервал) или нереференцијалност (вишекратност глаголске радње у различитим временским интервалима), те модална или временска транспозиција (изражавање модалног или другог временског значења у односу на примарно). Све те категорије одређују употребу и значење перфекта, крњег перфекта и аориста, па су у тези релевантне и на теоријском, будући да постоји богата литература о свим аспектима глаголског система, а и на емпиријском плану, јер анализа ексцерпираних примјера мора да покаже на који начин те категорије детерминишу употребу и значење тих глаголских облика у различитим жанровима публицистичког функционалног стила.

Избор датих претериталних облика није случајан, него је одмјерен природом самог функционалног стила. Њихова синтаксичко-семантичка типичност самјерљива је са типичним комуникативним функцијама које се реализују у разноврсним, али типолошки троврсним жанровима публицистичког стила. Наиме, публицистички стил није монолитна стилска формација. С једне стране, чине га информативних жанрови у којима се у јасном и кратком облику саопштава о актуелним догађајима, што подразумева њихову неекспресивност, висок степен официјелности и употребу неутралних језичких средстава. Са друге стране, у аналитичким жанровима информације се дају у форми коментара и анализа које могу бити различите – од једноставних па до стилски и језички упечатљивих, какве су најчешће оне у полемичким текстовима, што у аналитичке жанрове уноси елементе изражајног и сликовитог казивања. Посебну врсту новинарских текстова чине белетризовани жанрови, као што су: репортаже, путописи, фељтони и сл., који у суштини представљају мале литерарне форме и у којима се индивидуализација и експресивност језичког израза може довести на висок ниво. Различита природа текста подразумева да се у различитим жанровима, уз двије основне функције журналистичког стила – референцијалну (информативна функција, или функција саопштења) и конотативну (функција оријентације на адресате, убјеђивачка или идеолошка), реализују и експресивна (сликовитост и емоционалност ауторског израза) и поетска (усмјереност на обликовање поруке), што у публицистички стил, поред неутралних, укључује и стилски маркиране језичке јединице. А управо у таквом односу су у својим основним значењима на једној страни перфекат, као неутрално глаголско вријеме за изражавање прошлости, и на другој страни крњи перфекат и аорист као стилски маркирани временски облици који у текст употребом крњег перфекта уносе динамичност и неочекиваност, односно доживљеност ситуације означене аористом којим се најчешће у информативним жанровима преносе дијелови туђег говора. Њихова дистрибуција, реализована значења која су врло разноврсна, међусобна синонимичност и несинонимичност у одређеним жанровима, еквивалентност њиховог значења значењу других временских облика, треба да одреди статус, функцију и фреквентност тих претериталних облика у публицистичком функционалном стилу, као и њихов утицај на жанровско раслојавање.

3. Циљеви истраживања докторске дисертације

Истраживање је усмјерено ка синхронизациој анализи облика, значења и употребе перфекта, крњег перфекта и аориста. У различитим жанровима публицистичког стила лични глаголски облици немају ни исту функцију, ни исто значење, нити исту дистрибуцију. Зато је један од задатака показати колико временски глаголски облици (с фокусом на перфект, крњи перфект и аорист) јесу интегративни елемент публицистичког стила, али и могући диференцијални критеријум подстилова и жанрова, па основни циљеви истраживања у дисертацији јесу:

- Описати морфосинтаксичке карактеристике и међуоднос перфекта, крњег перфекта и аориста у стандардном српском језику и у његовом публицистичком стилу.
- Одредити типове предикативности у којима се ови глаголски облици употребљавају, што и перфекту, као стилски најнеутралнијем претериталном облику, даје различите изражајне могућности. Друкчије речено, анализира се и употреба пунозначног глагола у претериталном глаголском предикату акционог значења (нпр. *покреноу је*), као и у предикату детерминативног (квалификативног) карактера, са копулативним или семикопулативним глаголом и неглаголском ријечју (нпр. *био је збуњен*); посматрају се други сложени облици предиката са претериталном вриједношћу непунозначних глагола; обухваћене су и конструкције пасивне дијатезе, као и оне у којима претеритални облик има модално значење: епистемичко – у односу на истинитост пропозиције или садржаја говорења (нпр. *потврдио је*), деонтичко – у односу на изражену обавезу (нпр. *захтијевао је*) или имперцептивно – у односу на извор информације (нпр. *изјавио је*).
- Описати функцију, значења и модел употребе крњег перфекта у односу на друге хомонимне форме крањег перфекта, као и његов однос са хомоформним мофролошким и морфосинтаксичким јединицама као што су опатив, глаголски придјев радни и придјев; описати и његов семантички и стилистички потенцијал резултативности, динамичности и неочекиваности у одређеним типовима текста.
- Одредити стилистичко-граматички статус аориста у ауторском тексту и у преношењу туђег говора.
- Одредити разлике између употребе и значења перфекта, крњег перфекта и аориста у публицистичком стилу, као и карактеристике контекста у којима се те разлике реализују.
- Одредити жанровску дистрибуцију датих глаголских облика у публицистичком стилу, могућност њихове међусобне супституентности и њихову фреквентност у односу на жанр.
- Одредити могућности и значења транспоноване темпоралности и модалности перфекта, крњег перфекта и аориста,
- Показати колико је категорија темпоралности датих облика семантички шира од њихових основних временских значења.

4. Хипотезе докторске дисертације

Дисертација радног наслова *Међуоднос перфекта, крњег перфекта и аориста у публицистичком стилу српског језика* треба да докаже следеће радне хипотезе:

1. Временски глаголски облици јесу интегративни елемент публицистичког стила, али и могући диференцијални критеријум подстилова и жанрова.
2. Перфекат је стилски најнеутралнији глаголски облик и, као неутралан, најфреквентнији у жанровима информативног и аналитичког подстила у индикативној временској употреби референцијалне и нереференцијалне радње, фреквентан и у активној и у пасивној форми, а нефреквентан у модалној.
3. Крњи перфект и друге форме крањег перфекта нису потпуни синоними, јер је крњи перфекат граматичко-стилистика категорија са експресивном вриједношћу у насловима и наративном контексту.
4. Облици хомоформни са крњим перфектом јасно се разликују у употреби и у комуникативним, синтаксичко-прагматичким и стилистичким функцијама.
5. Употреба и транспозиција претериталних облика перфекта и аориста и њихова

временска значења изван основног значења показују да је аорист са додатним значењем доживљености стилска резерва не само у информативним жанровима, него и у монографским жанровима публицистичког функционалног стила.

6. Транспозиције темпоралности у корист претериталних глагола перфекта и аориста, употреба крњег перфекта (посебно у насловима), резултат су употребе клишеизираних језичких средстава, посебно у информативним жанровима.

5. Методе истраживања и инструменти (опрема)

Истраживање грађе за израду дисертације *Међуоднос перфекта, крњег перфекта и аориста у публицистичком стилу српског језика* захтијева семасиолошки приступ од форме, односно од облика ка значењима и подразумеива комбиновање неколико метода, и то:

- Структурално-дескриптивном методом даје се приказ настанка, развоја и употребе перфекта, крњег перфекта и аориста.
- Методом анализе и синтезе издвајају се критеријуми и поткритеријуми значења претериталних глагола у различитим типовима текста и у различитим жанровима публицистичког функционалног стила.
- Лингвостилистичком (морфостилистичком и синтаксостилистичком) методом анализира се у којој мјери је степен и однос претериталне резултативности, експресивности и модалности у реализацији глаголских облика условљен семантостилистичким критеријумима.
- На функционалностистичком плану биће заступљена и метода функционалностистичког поља, помоћу које ће се одредити шта и у ком значењу од трију временских глаголских облика припада центру, а шта периферији публицистичког стила схваћеног као функционалностилско поље.

Из корпуса новинских текстова (дневни листови *Глас Српске, Данас, Време, Слободна Босна, Политика, Вечерње новости, Ослобођење, Дневни аваз* – штампани и електронски, уз додатни корпус који чине различите интернет странице), пописаће се, издвојити и описати све формалне и семантичке категорије и поткатегорије датих глаголских облика и њихова дистрибуција у жанровима публицистичког стила.

6. Очекивани резултати докторске дисертације

Докторска дисертација радног наслова *Међуоднос перфекта, крњег перфекта и аориста у публицистичком стилу српског језика* треба да опише и разјасни један досад недовољно истражен сегмент морфосинтаксичког и функционалностистичког система у савременом језику, значајан с обзиром на актуелност и широку употребу публицистичког стила, као и с обзиром на природне промјене у језику које су и резултат различитих унутарлингвистичких и изванлингвистичких фактора, а које се најизразитије рефлектују управо у том функционалном стилу. Истраживање треба да објасни разлоге како употребе тако и фреквенције временских глаголских облика (перфекта, крњег перфекта и аориста) у публицистичком стилу, као и њихов међуоднос који показује и подручје њихове еквивалентности у изражавању временских односа и подручје њиховог разилажења, детерминисаног природом жанра. У том смислу, дисертација ће потврдити велику фреквентност перфекта у разноврсним значењима, као и фреквентност крњег перфекта посебно у насловима, те слабију фреквентност аориста, његов статус стилске резерве, односно тежњу ка редуковању система временских глаголских облика у стандардном језику. Истраживање ће показати стање и потребе за смањењем или проширењем семантичких и прагматичких „ирадијација“ појединих временских глаголских облика.

С обзиром на то да је публицистички функционални стил својеврстан тип знаковног система и да је та знаковност одређена неутралним и експресивним језичким јединицама чија употреба зависи од основних (непромјењивих) особина које чине центар функционалног стила и његових варијабилних вриједности, као периферије која је промјењива јер је у корелацији са другим, блиским функционалним стилем, односно у интерференцији са њим, показати се да перфекат као стилистички неутралан глаголски облик одговара централним жанровима публицистичког стила, а да је употреба аориста типична за жанрове аналитичког и белетризованог карактера у којима је интерференција са другим функционалним стилима израженија. Друкчије речено, карактеристикама жанра

условљена је и дистрибуција неутралних значења перфекта у изражавању догађаја и у ситуирању и преношењу туђег говора, као и модалних и експресивних значења крњег перфекта и аориста у наративним и аналитичким текстовима. Након самјеравања свих тих релација, добијени резултати ове дисертације могу бити значајни не само за функционалну стилистику, него и за морфосинтаксички као граматички (под)систем савременог језика.

7. Актуелност и подобност теме докторске дисертације

Дисертација *Међуоднос перфекта, крњег перфекта и аориста у публицистичком стилу српског језика* мр Аиде Кршо на једној се страни уклапа у бројна истраживања личних глаголских облика, како у она започета у сербокроатистици у првим деценијама XX вијека, тако и у она најактуелнија, која се проводе као студије српског глаголског система у оквиру србистике и њених преименованих еквивалената. Готово да се свакодневно умножавају радови, студије и монографије посвећене све специфичнијим проблемима категорије *verbum finitum*, како у систему српског језика, тако и у преводима српских личних глаголских облика на стране језике. Истраживања се проводе уз примјену најмодернијих метода, као што су и ове којима ће докторандкиња проводити своје истраживање. С друге стране, дисертација мр Аиде Кршо уклапа се и у све бројнија функционалностилска истраживања српског језика, која су уз то све детаљнија, везана за жанровску разнообразност публицистичког функционалног стила, с циљем одређивања инваријантности његовог језгра и разноврсних елемената варијантности његове периферије, карактеристичних за жанрове који интерферирају са регистрима других функционланих стилова. Због тога, а и будући да посматра функционални стил кроз један посебан морфосинтаксички аспект – кроз могућности граматички и комуникативно најбитније синтаксеме предиката у стилски неутралној и стилски маркираној манифестацији једне поткатегорије, представљене изабраним претериталним глаголским облицима – дисертација мр Аиде Кршо спада у ријетке морфосинтаксичко-функционалностилске монографске обраде актуелне језичке грађе, и то оног функционалног стила који у савременом језику, с обзиром на то да обухвата тзв. масовне медије, намијењене и доступне највећем броју говорника српског језика, најактивније утиче на његов развој, као и на његову стандардизацију. Тај тип морфосинтаксичко-функционалностилске интерференције, колико нам је познато, раније није разматран, па је зато дисертација мр Аиде Кршо и актуелна и значајна с обзиром на теоријске резултате (показаће теоријске могућности жанровске и функционалностилске дистрибуције и интерференције кроз семантичко-прагматичке вриједности граматичке категорије претериталних облика), као и с обзиром на емпиријске резултате (анализом текста издвојиће се не само спектар значења темом задатих облика него и фреквентне семантичке класе глагола који се употребљавају у тим облицима).

8. Преглед стања у подручју истраживања (код нас и у свијету)

Досадашња истраживања глаголских облика врло су бројна и обухватају и појединачне личне глаголске облике и микросистеме као што је претеритални, и то са свих граматичких аспеката, односно с обзиром на категорије времена, лица, вида, стања, глаголског и граматичког рода, и сл. Уз то, постоје и бројне студије о употреби и значењима глагола међу којима се, поред основног временског, одмјереног према тренутку говора, издвајају и њихове релативне употребне вриједности (одмјерен временски ток према некој другој временској тачки, неподударној са тренутком говора), те њихова невременска – квалификативна вриједност, као и свевременска – гномска, а уз се наводе и могућности њихове модалне транспозиције. Резултати тих студија, заступљени у радовима А. Мусића, А. Белића, Т. Маретића, Ј. Вуковића, М. Стевановића, П. Сладојевића, С. Танасића, И. Грицкат и др., а на које се докторандкиња Кршо у образложењу теме дисертације позива, значајни су за теоријско-методолошки аспект њене дисертације, аспект на основу кога ће се у дисертацији издвајати модели описа, који су специфични с обзиром на употребу у конкретном жанру публицистичког функционалног стила. У тим радовима издвајају се опште карактеристике претериталних глаголских облика које се потврђују у употреби или модификују с обзиром на стандарде жанра. Оно од чега се у дисертацији полази, а у чему се сви аутори који су писали о перфекту слажу, јесте да основу система претериталних облика

представља перфекат, као стилски неутралан лични глаголски облик који ничим не спецификује радњу (стање или збивање), која се завршила у прошлости, прије времена када се о њој говори (Вуковић 1967; Белић 1926, 1938; Танасић 2005). Неки аутори прецизирају временско значење перфекта као глагола којим се у садашњости „јавља“ о прошлој радњи (Грицкат 1954), односно сматрају да се перфектом исказује прошла радња као „готова садашњост“ (Катичић 1981). Сви се слажу да перфекат има најширу употребу међу претериталним глаголским облицима (Белић 1938, Маретић 1963, Вуковић 1967, Танасић 2005, Јовановић-Симић 2018а). За разлику од њега, аорист служи да означи доживљену радњу (Вуковић 1967), па у наративном контексту та два облика функционишу као необиљежена и обиљежена категорија. Вријеме вршења радње означене перфектом није стриктно одређено, за разлику од аориста, код кога се истиче моменат тренутку говора непосредно блиске прошлости (Мусић 1925; Белић 1925; Сладојевић 1955; Вуковић 1967; Грицкат 1954; Стевановић 1972, 1979). За дисертацију је у теоријском смислу значајна и највећа студија која је у српском језику посвећена краћем или крњем перфекту или перфекту без помоћног глагола (Грицкат 1954), у којој се наводе разне вриједности краћег перфекта, али у дисертацији Аиде Кршо све издвојене неће се третирали под обликом и значењем крњег перфекта. Грицкат наглашава моменат резултативности радње означене крњим перфектом као стања које је проистекло након реализације радње, док Стевановић сматра да се не губи радња извршена у прошлости у корист резултативности која се манифестује у стању као последици извршене радње, тј. он не умањује дјелатни карактер радње у корист стања (Стевановић 1979). У значењу крњег перфекта Вуковић (1967) види блискост са аористом кад је њиме експресивно наглашена најближа прошлост, па су тада та два облика и међусобно супституентни, док је његова супституентност перфектом могућа само ако није модално употријебљен (Вуковић 1967, Грицкат 1954). Неки аутори сматрају да је крњи перфекат увијек у релативу (Маретић, Белић), а други упућују и на његову индикативну употребу (Грицкат 1954, Вуковић 1967, Стевановић 1979, Танасић 2005). Поред наративне и гномске, у литератури се као врло типична наводи и употреба крњег перфекта у новинским насловима, јер је једна од компоненти његовог значења и изражавање компоненте новости и неочекиваности (Грицкат 1954), али наводи се и да у тој функцији крњи перфекат врло често представља клише без нарочитог ефекта (Танасић 2005). Крњи перфекат се, заједно са аористом, убраја у експресивне темпоралне облике, за разлику од пуног облика перфекта који само у одређеним контекстима може бити и експресиван.

У новије вријеме из проблематике глаголских облика одбрањено је и неколико дисертација у којима се са различитих аспеката посматра глаголски систем. Лексичкосемантички и функционалистички аспект заступљен је у дисертацијама Б. Мишић (*Пренесена значења глагола кретања у књижевномјетничком и научном стилу*, Пале 2022) и В. Космајац (*Глаголи говорења и мишљења у публицистичком стилу руског и српског језика*, Пале 2023), док је у дисертацији В. Јовановић (*Перфекат у српском језику и његови еквиваленти у француском језику*, Крагујевац 2013) посматран однос перфекта и крњег перфекта (а уз њих и аориста и имперфекта), и његових преводних еквивалената у француском језику.

Ни у једној досадашњој студији, па чак ни у једноме раду посвећеном глаголима, тема није била међусобни однос перфекта – као неутралног глаголског времена за обиљежавање прошлости, са крњим перфектом – модализованим у временском значењу и у изражавању различитих нијанси експресивности, и са аористом – такође увијек експресивним, у значењу доживљености прошле радње. А посебно се њихов међуоднос није посматрао у текстовима публицистичког функционалног стила, с циљем да покаже њихову жанровски детерминисану дистрибуцију. Све то може се закључити и на основу врло богате за истраживање релевантне стране и домаће литературе коју је докторанткиња приложила у свом образложењу, а која се и директно, и врло широко односи на тематику њене докторске дисертације. Тај списак показује да је највећи број јединица само посредно у вези са конкретном темом докторске дисертације:

1. Асимопоулос (2013) – Asimopoulos, Panagiotis: *Rekcija glagola u grčkom i srpskom*

jeziku: grčko-srpski rečnik glagolske rekcije – doktorska disertacija, Biblioteka Filozofskog Fakulteta u Novom Sadu, datum prihvatanja teme, 15. 3. 2013;
<http://nardus.mpn.gov.rs/bitstream/handle/123456789/4510/Disertacija12.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (преузето 26. 8. 2019).

2. Бабић (2005) – Бабић, Миланка: *Ексламативне реченице у српском језику* (докторска дисертација), Универзитет у Бањалуци, Филозофски факултет у Бањалуци (у рукопису), Библиотека Универзитет Источно Сарајево, Филозофски факултет Пале
3. Бабић (2010) – Бабић, Миланка: *Огледи из прагматичке синтаксе*, Универзитет у Источно Сарајево, Филозофски факултет Пале, Источно Сарајево
4. Бадурина (2008) – Badurina, Lada: *Između redaka: studije o tekstu i diskursu*, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, 2008.
5. Батистић (1978) – Batistić, Tatjana: О неким аспектима анализе каузативних глагола, *Јужнословенски филолог*, 34, 59–87, Српска академија наука, Институт за српскохрватски језик, Београд
6. Батистић (1983) – Batistić, Tatjana: „О неким питањима у вези са анализом глагола морати и моћи“, *Јужнословенски филолог*, 39, 99–111, Институт за српскохрватски језик, Београд
7. Белић (1925) – Белић, Александар: „Аорист имперфективних глагола“, *Јужнословенски филолог* V, Београд, стр. 179, Српска академија наука, Институт за српскохрватски језик, Београд
8. Белић (1926) – Белић, Александар: „О употреби времена у српскохрватском језику“, *Јужнословенски филолог*, 1926, 6, стр. 102–132, Српска академија наука, Институт за српскохрватски језик, Београд
9. Белић (1930) – Белић, Александар: „Љубомир Стојановић“, *Јужнословенски филолог*, књ. IX, стр. 297–316, Српска академија наука, Институт за српскохрватски језик, Београд
10. Белић (1938) – Белић, Александар: „Прилози учењу о употреби времена у српскохрватском језику“, *Јужнословенски филолог*, 17, 179–188, Српска академија наука, Институт за српскохрватски језик, Београд
11. Белић (1955) – Белић, Александар: „О глаголима са два вида“, *Јужнословенски филолог*, 21, 1–13, Српска академија наука, Институт за српскохрватски језик, Београд
12. Брозовић (1970) – Brozović, Dalibor: *Standardni jezik*, Matica hrvatska, Zagreb
13. Бугарски (1986) – Bugarski, Ranko: *Jezik u društvu*, „Prosveta“, Biblioteka XX vek, knj. 64; Београд
14. Валић-Недељковић (скрипта) – Valić-Nedeljković, Dubravka: *Novinarski žanrovi, Tipologija medijskih žanrova – Skripta – Novinarski žanrovi 2 – Novinarstvo, Skripte'* predlog Одсек за медијске студије, Филозофски факултет, Нови Сад, преузето са интернет странице <https://novinarska-skola.org.rs> (преузето 15. 6. 2019)
15. Васић, Алановић (2007) – Васић, Вера; Алановић, Миливој: „Граматика новинског текста: одговори на прво од 5 WH + Н питања“, у *Лингвистичке свеске 6, Синтаксичка истраживања (дијахроно-синхрони план)* стр. 149–167. Нови Сад
16. Вељковић (2013) – Вељковић, Драгана: „Корелати имперфекта у новинарском стилу савременог српског језика“, *Зборник радова „Наука и свет“*, Ниш (Филозофски факултет), 2013, стр. 219–233.
17. Вишњевац (2017) – Вишњевац, Вишња: *Систем глаголских облика у староруском у поређењу са савременим српским и руским књижевним језиком*, Филолошки факултет Универзитет у Београд
18. Вуковић (1953) – Вуковић, Јован: „Модални облици с имперфектом и перфектом глагола БИТИ + инфинитив главног глагола“, *Јужнословенски филолог*, 20, 263–272, Институт за српски језик САНУ Београд
19. Вуковић (1967) – Вуковић, Јован: *Синтакса глагола; Футур други и еквивалентни глаголски облици у српскохрватском језику* Сарајево: Завод за издавање уџбеника.

20. Вулетић (1971) – Vuletić, Branko: Govor i stilistika, *Jezik* Vol. 19, No. 4-5, Zagreb 1971 <https://hrcak.srce.hr/file/337682> (preuzeto 14. 8. 2024)
21. Главаш (2011) – Glavaš, Zvonimir: „Promjene glagolske rekcije u jeziku suvremenih hrvatskih medija“, *Hrvatistika: studentski jezikoslovni časopis*, Vol. 5. No. 5, Filozofski fakultet, Osijek
22. Грицкат (1953) – Грицкат, Ирена: „Поводом једног покушаја примене структуралистичких метода на проблеме словенског глагола“, *Јужнословенски филолог* 20, 307–332, Српска академија наука, Институт за српскохрватски језик, Београд
23. Грицкат (1954) – Грицкат, Ирена: *О перфекту без помоћног глагола у српскохрватском језику и сродним синтаксичким појавама*, Српска академија наука, Посебна издања, књига ССХХIII, Институт за српски језик, Београд
24. Грицкат (1955) – Грицкат, Ирена: „Деминутивни глаголи у српскохрватском језику“, *Јужнословенски филолог*, 21, 45–96, Српска академија наука, Институт за српскохрватски језик, Београд
25. Грицкат (1956) – Грицкат, Ирена: „О неким особинама футура II (футура егзактног)“, *Наш језик* VIII, Београд
26. Грицкат (1957) – Грицкат, Ирена: „О неким видским особеностима српскохрватског глагола“, *Јужнословенски филолог*, 1957, 22, 65–130, Српска академија наука, Институт за српскохрватски језик, Београд
27. Грицкат (1966₁) – Грицкат, Ирена: „Префиксација као средство граматичке (чисте) перфектизације (начелна разматрања и савремена српскохрватска грађа)“, *Јужнословенски филолог*, 27, 1–2, 185–223, Српска академија наука, Институт за српскохрватски језик, Београд
28. Грицкат (1966₂): Грицкат, Ирена: „Наслови – посебна категорија писане речи“, у *Наш језик* нова серија, књ. XV, св. 1–2, Институт за српски језик, стр. 77–95, Београд
29. Грицкат (1995) – Грицкат, Ирена: „О неким особеностима деминуције“, *Јужнословенски филолог*, 51, 1–30, Српска академија наука, Институт за српскохрватски језик, Београд
30. Ђукић (2011) – Саша Ђукић: „Синтаксичко-структурни типови наслова агенцијских вијести“, *Радови Филозофског факултета, Филолошке науке, бр. 13, књига 1*, Филозофски факултет Универзитет у Источном Сарајеву, Пале, 2011, стр. 485–497
31. Ђуровић (2010) – Ђуровић, Сања: „Облици аориста неких глагола на -гнути“, *Посебна издања научни скупови* књига 8 том 1/1, стр. 347–355, Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет Пале, 2010.
32. Ђуровић (2017) – Ђуровић, Сања: „О питањима проучавања глагола без видског парњака“, *Наш језик*, XLVIII, св. 3–4, стр. 39–47. Београд
33. Живковић (1959) – Živković, Sreten: „Podjela glagola po vidu (aspektu)“, *Jezik: Časopis za kulturu hrvatskog književnog jezika*, Vol. 8 No. 2, <https://hrcak.srce.hr/186969> (preuzeto 14. 7. 2018)
34. Живковић и др. (1986) – Dragiša Živković, gl. i odg. urednik: *Rječnik književnih termina*, Institut za književnost i umetnost u Beogradu, Nolit, Beograd
35. Ивас (2004) – Ivas, Ivan (2004): „Tropi u novinskim naslovima“, u: *Medijska istraživanja: znanstveno-stručni časopis za novinarstvo i medije* (god. 10, br. 2) 2004, str. 9–34, na linku <https://hrcak.srce.hr/clanak/36228> (preuzeto 9. 6. 2024)
36. Ивић (1961) – Ивић, Павле: „Број прозодијских могућности у речи као карактеристика фонолошких система словенских језика“, *Јужнословенски филолог* књига XXV, Београд, 1961–1962.
37. Ивић (1981) – Ивић, Милка: „Српскохрватски глаголски облици за исказивање појава које постоје у садашњости“, *Јужнословенски филолог*, 1981, 37, 13–24, Српска академија наука, Институт за српскохрватски језик, Београд
38. Ивић и др. (2004) – Ивић, Павле; Клајн, Иван; Пешкан, Митар; Брборић, Бранислав: *Српски језички приручник*, Друго, допуњено измењено издање, „Београдска књига“, Београд

39. Јакобсон (1966) – Jakobson, Roman: *Lingvistika i poetika*, Nolit, Beograd
40. Јањијевић (2016) – Јањијевић, Наташа: *Исказивање будућности глаголским облицима и конструкцијама у италијанском и српском језику*, докторска дисертација, Београд; <https://fedorabg.bg.ac.rs/fedora/get/o:12109/bdef:Content/download> (preuzeto 10. 7. 2019)
41. Јањић–Благојевић (2014) – Јањић, Марина; Благојевић, Савка (2014): „Од двосмислености до прагматичке плаузбилности – на примеру имплицатурне анализе новинских наслова“ у *Српски језик, књижевност, уметност, Зборник радова са VIII међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу (25–26. X 2013) Књига I. Вишезначност у језику*, стр. 369–381, Крагујевац
42. Јахић и др. (2000) – Jahić, Dževad; Halilović, Senahid; Palić, Ismail: *Gramatika bosanskog jezika*, „Dom štampe“ Zenica
43. Јевтовић и др. (2014) – Јевтовић, Зоран; Петровић, Радивоје; Арацки, Зоран: *Жанрови у савременом новинарству*, „Јасен“, Београд
44. Јелић (2020) – Јелић, Маријан: *Глаголска рекција у савременом српском језику*, монографија са речником, електронско издање, Универзитет у Новом Саду, Педагошки факултет у Сомбору, Сомбор
45. Јовановић Ј. (2010) – Јовановић, Јелена: *Лингвистика и стилистика новинског умећа, Језичке и стилске особине новинарства*, „Јасен“, Београд
46. Јовановић В. (2013) – Јовановић, Вера: *Перфекат у српском језику и његови еквиваленти у француском језику*, необјављена докторска дисертација, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац
47. Јовановић-Симић (2018) – Јовановић-Симић, Јелена: „Учење А. Белића и београдске лингвистичке школе о значењу и употреби глаголских временских облика“, *Наш језик*, 2018, књ. XLIX, св. 1, 27–42, Институт за српски језик САНУ, Београд
48. Јовановић-Симић (2012) – Јовановић-Симић, Јелена: „Интервју као новинарска врста“, *Узданица*, IX/2, str. 7–22, Јагодина
49. Јовановић-Симић (2018а) Јовановић-Симић, Јелена: „О значењу и употреби врста перфекта“, *Наш језик*, књ. 49, св. 1, Институт за српски језик САНУ, Београд
50. Јозић (2013) – Jozić, Ivana; Mahmutović, Alisa (2013): „Novinski naslovi – informacija, manipulacija ili senzacija?“, *Književni jezik* 2013, str. 121–136.
51. Јонке (1952) – Jonke, Ljudevit: „O raznolikoj službi književnoga jezika“, *časopis Jezik: časopis za kulturu hrvatskoga književnog jezika*, Vol. 1 No. 4, str. 100–105. <https://hrcak.srce.hr/jezik>, preuzeto, 5. 6. 2019.
52. Катичић (1981) – Katičić, Radoslav: „Kategorija gotovosti u vremenskom značenju glagolskih oblika“, *Jezik*, Hrvatsko filološko društvo 29/1, 3–13, Zagreb
53. Катнић-Бакаршић (1996) – Katnić-Bakaršić, Marina: *Gradacija (Od figure do jezičke kategorije)*, Међународни центар за мир, Сарајево
54. Катнић-Бакаршић (1999) – Katnić-Bakaršić, Marina: *Lingvistička stilistika*, Open Society Institute Center for Publishing Development Electronic Publishing Program, Hungary Budapest
55. Катнић-Бакаршић (2001) – Katnić-Bakaršić, Marina: *Stilistika*, Izdavačka kuća: Ljiljan, Dom štampe, Zenica
56. Катнић-Бакаршић (2005) – Katnić-Bakaršić, Marina: „Mihail Mihailović Bahtin – kultni teoretičar dijalozizma i karnevalizacije“, *Izraz*, januar-juni 2005, str. 17–30.
57. Катнић-Бакаршић (2006) – Katnić-Bakaršić, Marina: *Stilističke skice*, „Connectum“ Sarajevo
58. Квинтилијан (1985) – Kvintilijan, Marko Fabije: *Obrazovanje govornika*, II izdanje, „Veselin Masleša“, Sarajevo
59. Клајн (2005) – Klajn, Ivan: *Gramatika srpskog jezika*, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, „Reprograf“, prvo izdanje, Beograd
60. Клајн, Шипка (2008) – Клајн, Иван; Шипка, Милан: *Велики речних страних речи и израза*, ИК Прометеј, Нови Сад
61. Ковачевић (2012а) – Kovačević, Barbara: „Frazeološke modifikacije u novinskim

- naslovima”, *Naučne bilješke, Serija: Filologija. Društvene komunikacije*, T. 25 (64), №2 (1), стр. 141–145, Nacionalni univerzitet „V. I. Vernadsky“ Tavrida
62. Ковачевић (1989) – Ковачевић, Милош: „Osvrti i prikazi – Boduen de Kurtene, Lingvistički spisi, preveo i priredio Predrag Piper, Književna zajednica Novog Sada, Novi Sad, 244.“; *Književni jezik*, 18/1 (55–57), Institut za jezik Sarajevo
 63. Ковачевић (2000) – Ковачевић, Милош: *Стилистика и граматика стилских фигура*, 3. допуњено и измењено издање, „Кантакузин“, Крагујевац
 64. Ковачевић (2008) – Ковачевић, Милош: „Конкурентност двају футура и перфективног презента у савременом српском језику“ *Зборник Матице српске за славистику*, књ. 73, с. 195–211. Матица српска, Нови Сад
 65. Ковачевић (2009) – Ковачевић, Милош: *Огледи из српске синтаксе*, Друштво за српски језик и књижевност Србије, библиотека књижевност и језик, књига 31; *Међуоднос футура I и футура II имперфективних глагола*, стр. 121–137, Београд; објављено и 2007. у: // Шездесет година Института за српски језик САНУ / Зборник радова, књ. I / Ур. С. Танасић. Институт за српски језик САНУ, стр. 299–311. Београд; *Употреба футура II у простој реченици*, стр. 109–121; рад објављен и у // *Српски језик – студије српске и словенске*, бр. XIV/1–2, стр. 65–75, 2009; Београд
 66. Ковачевић (2011) – Ковачевић, Милош (2012): *Лингвостилистика књижевног текста*, Београд: Српска књижевна задруга
 67. Ковачевић (2011) – Ковачевић, Милош: *Граматичка питања српскога језика*, „Јасен“, Београд
 68. Ковачевић (2012) – Ковачевић, Милош: „О граматичко-стилистичком терминосистему туђег говора“ *Српски језик: студије српске и словенске*. Серија 1. ISSN 0354-9259. Год. 17, бр. 1–2, 2012, стр. 13–38, XVII, Београд
 69. Ковачевић (2012) – Ковачевић, Милош: *Узрочно семантичко поље*, 2. издање, „Јасен“ Београд
 70. Ковачевић (2012) – Милош Ковачевић: *Лингвостилистика књижевног текста*. Београд: Српска књижевна задруга.
 71. Ковачевић (2012) – Ковачевић, Милош: „Синтакса и стилистика упитних исказа у роману *Господска улица* Ранка Рисојевића“, *Зборник, Научни скуп Наука и идентитет*, књига 6 том 1 филолошке науке, Пале, 2012, стр. 67–87.
 72. Ковачевић (2013) – Ковачевић, Милош: *Лингвистика као србистика*, Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет Пале, Монографије и монографске студије књига 1
 73. Ковачевић (2013) – Ковачевић, Милош: „О терминосистему туђег говора“, *Лингвистика као србистика*, Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет Пале, Монографије и монографске студије, књига 1, 67–99.
 74. Ковачевић (2014) – Ковачевић, Милош: „Међуоднос футура првог и футуроида у савременом српском језику“, *Радови Филозофског факултета, филолошке науке*, број 16, књига 1/1, стр. 9–37. Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет Пале
 75. Ковачевић (2015) – Ковачевић, Милош: „Прегнанција у ауторској дидаскалији“, *Стилистика и граматика стилских фигура*, 4. битно допуњено издање, Београд: Јасен, 253–266.
 76. Ковачевић (2018) – Ковачевић, Милош: „Стилистика у настави српскога језика“, у: *Књижевност и језик*, година LXV, број 1–2, стр. 1–21. на линку https://doi.fil.bg.ac.rs/pdf/journals/kij/2018/kij-2018-65-1_2-1.pdf (преузето 5. 1. 2025)
 77. Којен (1981) – Којен, Леон: „О неким глаголским конструкцијама у српскохрватском“, *Јужнословенски филолог*, 37, 55–89, Српска академија наука, Институт за српскохрватски језик, Београд
 78. Лешић (2005) – Lešić, Zdenko: *Teorija književnosti*, Sarajevo „Publishing“, Sarajevo
 79. Максимовић (2016) – Максимовић, Љ. Јелена: *Језичко-стилске карактеристике новинске вести и новинског извештаја* (докторска дисертација), Филолошко-уметнички факултет, Универзитет у Крагујевцу

80. Маријановић (2021) – Marijanović, Marija: „Figurativnost novinskih naslova“ na linku <https://stilistika.org/studij-stilistike/stilske-vjezbe/678-figurativnost-novinskih-naslova>, (preuzeto 9. 10. 2024)
81. Матешкић (2010) – Matešić, Mihaela (2010): „Lingvistika nadrečeničnih jezičnih odnosa – Robert-Alain de Beaugrande – Wolfgang Ulrich Dressler „Uvod u lingvistiku teksta“ (prev. N. Palašić, ur. L. Badurina, Disput, Zagreb, 2010. „Prikazi“ *Fluminensia*, god. 22 (2010) br. 2, str. 165–204.
82. Матијашевић (2000) – Матијашевић, Јелка: „Префиксација и двовидност глагола“, *Јужнословенски филолог*, 56, 1–2, 655–663 Институт за српски језик САНУ, Београд
83. Микуљанец (2004) – Mikuljanec, Miroslav (2004): „Naslov je reklama za tekst“ na linku: <https://www.media.ba/bs/novinarstvo-tehnikiforme-novinarstvo-tehnik-e-i-forme/naslov-je-reklama-za-tekst>, objavljeno 10. 9. 2004. (preuzeto 23. 6. 2024)
84. Миндак (1983) – Mindak, Jolanda: „O potrebi kompleksnog istraživanja komunikativne funkcije glagola u opoziciji sa imenskim predikatskim konstrukcijama“, *Јужнословенски филолог* 39, стр. 53–58. Српска академија наука, Институт за српскохрватски језик, Београд
85. Младенов (1980) – Mladenov, Marin: *Novinarska stilistika*, Beograd
86. Мусић (1925) – Мусић, Аугуст: „Аорист имперфективних глагола у српскохрватском језику“, *Јужнословенски филолог*, 5, 27–41, Српска академија наука, Институт за српскохрватски језик, Београд
87. Мусић (1926) – Мусић, Аугуст: „Прилози науци о употреби времена у српскохрватском језику“, *Глас*, Српска академија наука СХХI (1926): 109–176.
88. Николић (1975) – Николић, Берислав: „Основни значењски системи српскохрватских гаголских облика у светлости Белићевих схватања“, *Зборник за филологију и лингвистику* XVIII /2, Матица српска, Нови Сад
89. Николић (2020) – Николић, Милка: Србистичка истраживања типова туђег говора током последње две деценије, *Српски језик* XXV, стр. 287–301, Београд
90. Николић (2000) – Николић, Мирослав: „Основа и наставци презентских облика у српском сандардном језику“, *Јужнословенски филолог*, 56, 3–4, 737–746. Српска академија наука, Институт за српски језик, Београд
91. Петришевац (2009) – Petriševac, Dinko : „Obilježja novinskih naslova“, u: *Hrvatistika : studentski jezikoslovni časopis*, Vol. 3. No. 3. na linku <https://hrcak.srce.hr/70010>, (preuzeto 3. 6. 2024).
92. Пипер и др. (2005) – Предраг Пипер, Ивана Антонић, Владислава Ружић, Срето Танасић, Људмила Поповић, Бранко Тошовић: *Синтакса савременог српског језика: проста реченица*. У редакцији Милке Ивић, Прилози граматички српског језика, Институт за српски језик САНУ, Београдска књига Нови Сад, Матица српска, 2005.
93. Пипер–Клајн (2013) – Пипер, Предраг; Клајн, Иван: *Нормативна граматика српског језика*, Матица српска, Нови Сад
94. Поповић (2007) – Popović, Mirjana: *Standardni jezik i stilovi*, „Akademska štampa“, Beograd
95. Радовановић (1990) – Radovanović, Milorad: *Spisi iz sintakse i semantike*, Sremski Karlovci, Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića „Dobra vest“, str. 221, Novi Sad
96. Ришнер–Глушац (2011) – Rišner, Vlasta; Glušac, Maja (2011): *Kroz mijene i dodire publicističkoga stila*, Filozofski fakultet Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku, Osijek, 2011.
97. Серл (1991) – Serl, Džon Rodžers (eng. John Rogers Searle): *Govorni činovi, Ogledi iz filozofije jezika*, Biblioteka Sazvežđa knj. 106, Nolit, Beograd
98. Силић (2006) – Josip Silić: *Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika*, Disput, Zagreb
99. Симић (1966) – Симић, Радоје: „Глаголска времена у зависним реченицама“, *Наш језик*, нова серија, књ. XV, св. 1–2, стр. 1–57; Београд
100. Симић (2018) – Симић, Радоје: „Истраживања новосадске лингвистичке школе о временским глаголским облицима у реченици“, *Српски језик* XXIII, 2018,

- стр. 191–207, Научни састанак слависта у Вукове дане, Vol. 23, Београд
101. Сладојевић (1955) – Сладојевић, Ч. Петар: „О значењу аориста у српскохрватском језику“, *Јужнословенски филолог*, САНУ и Институт за српски језик, XXI Књ. 1–4, 1955–1956, Београд
 102. Сладојевић (1966) – Сладојевић, Ч. Петар: *О основним временским категоријама употребе глаголских облика у српскохрватском језику*, „Научна књига“ Београд
 103. Спасић (2013) – Спасић, Љ. Јелена: „Језичка средства за исказивање одређене имперцептивности у новинској вест“, *Узданица*, X/1, стр. 109–127.
 104. Спасојевић (2015) – Спасојевић, Марина: *Двовидски глаголи у савременом српском језику*, докторска дисертација, Филолошки факултет Универзитета у Београду
 105. Станојевић (2007) – Станојевић, Веран; Ашић, Тијана: „О употреби глаголских времена у разговорном српском језику – зашто аорист ипак опстаје?“ стр. 155–170. *Зборник радова Српски језик, књижевност и уметност, књига I Српски језик и друштвена кретања* научни скуп Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу (31. X – 1. XI 2006), Крагујевац
 106. Станојевић, Ашић (2008) – Станојевић, Веран; Ашић, Тијана: *Семантика и прагматика глаголских времена у француском* (друго измењено издање), Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац
 107. Станојевић, В. (2011) – Станојевић, Веран: „Слагање времена у језику штампе: синтаксички или (кон)текстуални феномен“, у: Ковачевић Милош, *Зборник радова Наука и политика*, 2011, 123–134. Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, Пале
 108. Станојевић, В. (2013) – Станојевић, Веран: „Темпорална прогресија и њено изражавање у наративном дискурсу“, *Научни састанак слависта у Вукове дане*, 42/1, Београд: Филолошки факултет, МСЦ, 93–104, Београд
 109. Станојевић, В. (2014a) – Станојевић, Веран: „О аористу опет и с поводом“, *Српски језик XIX*, Научно друштво за неговање и проучавање српског језика, стр. 117–132, Београд
 110. Стевановић (1938) – Стевановић, Михаило: „Питање значења глаголских времена“, *Јужнословенски филолог* књ. XVII; 150–178, Српска академија наука и уметности и Институт за српскохрватски језик, Београд
 111. Стевановић (1957) – Стевановић, Михаило: „Начин одређивања значења глаголских времена“, *Јужнословенски филолог* књ. XXII (1957–1958): 19–48, Српска академија наука и уметности и Институт за српскохрватски језик, Београд
 112. Стевановић (1961) – Стевановић, Михаило: „Проблем глаголског рода и повратни глаголи у српскохрватском језику“, *Јужнословенски филолог* 25, 1–47, Српска академија наука и уметности и Институт за српскохрватски језик, Београд
 113. Стевановић (1966) – Стевановић, Михаило: „Значење аориста имперфективних глагола“, *Јужнословенски филолог* 27, 1–2, стр. 165–184; Српска академија наука и уметности и Институт за српскохрватски језик, Београд
 114. Стевановић (1972) – Стевановић, Михаило: „Глаголски облици као међусобне синтаксичке опозиције“, *Јужнословенски филолог* 29, 1–2, 81–103, Српска академија наука и уметности и Институт за српскохрватски језик, Београд
 115. Стевановић (1979) – Стевановић, Михаило: *Савремени српскохрватски језик II, Синтакса*, Београд
 116. Стојановић А. (2002) – Стојановић, Андреј: „Функционална стилистика на српском језичком подручју“, *Стил*, бр. 1, стр. 79–103. Бањалука – Београд
 117. Стојановић Љ. (1921) – Стојановић, Љубомир: „О значењу и употреби глаголских облика у реченицама“, *Јужнословенски филолог* II, САНУ и Институт за српскохрватски језик Београд
 118. Стојановић-Прелевић (2013) – Stojanović-Prelević, Ivana: *Performativi i refleksivna komunikacijska namera*, *Filozofski fakultet Univerzitet u Beogradu*, Doktorska

- disertacija, Beograd, 2013, na linku <https://nardus.mpn.gov.rs/bitstream/id/26617/Disertacija.pdf> (preuzeto 7. 5. 2024)
119. Стојановић С. (2018) – Стојановић, Стефан: „О основном значењу српског перфекта активне дијатезе и његовој типолошкој класификацији“ *Јужнословенски филолог* књ. LXXIV, св. 2, стр. 109–138, Српска академија наука и уметности и Институт за српски језик, Београд
 120. Стојичевић (1951) – Стојичевић, Александар: *Значење аориста и имперфекта у српскохрватском језику* — Slovenska akademija znanosti in umetnosti. Razred za filološke in literarne vede, Classis II, Philologia et litterae, Dela 3., стр. 171, Ljubljana
 121. Танасић (1986) – Tanasić, Sreto: „Pasivne konstrukcije za iskazivanje referencijalne i nereferencijalne prošlosti“, стр. 321–326. *Književni jezik* 15/3–4, Institut za jezik i književnost, Sarajevo
 122. Танасић (1996а) – Танасић, Срето: „Презент у савременом српском језику“, Библиотека *Јужнословенског филолога*, нова серија, књ. 12, Институт за српски језик САНУ, Београд
 123. Танасић (1996б) – Танасић, Срето: „О перфекту и плусквамперфекту имперфективних глагола“, *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику*, XXXIX/1, 91–97, Матица српска, Нови Сад
 124. Танасић (1996с) – Танасић, Срето: „Глагол између рјечника и синтаксе“, *Наш језик*, књ. 31, св. 1–5, стр. 24–35, Београд
 125. Танасић (1999) – Танасић, Срето: „Семантика глагола и итеративност“, *Јужнословенски филолог* 55, 37–45, Институт за српски језик САНУ, Београд
 126. Танасић (2002) – Танасић, Срето: „Љубомир Стојановић о употреби глаголских облика – између језичког осјећања и науке свог времена“, *Зборник радова са научног скупа „Љубомир Стојановић – живот и дело“*, Универзитет у Крагујевцу, Учитељски факултет Ужице
 127. Танасић (2005) – Танасић, Срето: „Синтакса глагола“, у: П. Пипер, И. Антонић, В. Ружић, С. Танасић, Љ. Поповић, Б. Тошовић, *Синтакса савременог српског језика: проста реченица*, у редакцији Милке Ивић, Београд: Институт за српски језик САНУ, Матица српска, „Београдска књига“, стр. 345–475.
 128. Танасић (2014а) – Танасић, Срето: *Синтакса пасива у савременом српском језику*, Београдска књига – Институт за српски језик САНУ, 259 стр.; Београд
 129. Тома (2000) – Тома, Пол-Луј: „О употреби аориста у савременом српском језику“, *Јужнословенски филолог* 56, 3–4, стр. 1201–1213, Институт за српски језик, САНУ, Београд
 130. Тошовић (1995) – Tošović, Branko: *Stilistika glagola*, Lindenblatt, Wuppertal
 131. Тошовић (2002) – Тошовић, Бранко: *Функционални стилови*, Београдска књига, Београд
 132. Тошовић (2024) – (ur.) Tošović, Branko: *Savremena južnoslovenska metastilistika i metapoetika, Kolektivna monografija, /Slovenska stilistika, tom. 2/,* стр. 580; Komisija za stilistiku Međunarodnog slavističkog komiteta, Institut za slavistiku „Karl-Franzens“, Univerzitet Graz „Aletea“, Grac–Beograd.
 133. Трбојевић-Милошевић (2004) – Trbojević-Milošević, Ivana: *Modalnost, sud, iskaz; epistemička modalnost u engleskom i srpskom jeziku*, Filološki fakultet, Beograd
 134. Ћевриз-Нишић (2015) – Ћевриз-Нишић, Вера: „Граматичко-стилистички аспекти кумулације“, у: *Прилози настави српског језика и књижевности*, бр. III/1–2, 2015, стр. 41–52.
 135. Ћорац (1974) – Ćorac, Milorad: *Stilistika srpskohrvatskog književnog jezika*, „Научна књига“, Београд
 136. Holborow (2007) – Holborow, Marnie: „Language, Ideology and Neoliberalism“. *Journal of Language and Politics*, vol. 6/1: 51–73; prevod u: JAT, časopis studenata kroastike r. 3 (2017), стр. 161–189, na linku: <https://hrcak.srce.hr/broj/15608> (preuzeto 25. 4. 2024)
 137. Худечек, Михаљевић (2009) – Hudeček, Lana; Mihaljević, Milica: *Jezik medija*,

publicistički funkcionalni stil, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb.

138. Шипка (2005) – Šipka, Milan: *Kultura govora*, Institut za jezik Sarajevo, IK *Prometej* Novi Sad (¹2005, ²2006, ³2008, ⁴2009)

139. Штрбац (2011) – Штрбац, Гордана: *Допуне комуникативних глагола: синтаксичко-семантички и лексикографски опис*, Филозофски факултет, 223 стр. Библиотека „Тезе“ https://www.academia.edu/38774925/Гордана_Штрбац_Нови_Сад

140. Шћепановић (2015) – Михаило Шћепановић: *Вукове српске народне пословице* (друго исправљено издање), „Јасен“, Београд

9. Веза са досадашњим истраживањима

На основу већ датог прегледа литературе (у поглављу 8), јасно је да се докторанткиња у теоријском смислу може ослонити на постојећу литературу о перфекту, крњем перфекту и аористу, као и на радове о разним аспектима глаголског граматичког и лексичког значења (у радовима Ј. Вуковића, М. Ковачевића, С. Танасића, аутора Симић – Јовановић, Станојевић – Ашић и других), али не у потпуности у методолошком смислу, јер њена тема подразумева интерференцију граматичког и стилистичког аспекта употребе тих издвојених претериталних глаголских облика, а посебно њихово самјеравање у контекстима и значењима, односно њихову дистрибуцију у разноврсним жанровима публицистичког стила. Од помоћи ће јој свакако бити и општелингвистичка литература, а прије свега она која се тиче функционалних стилова и карактеристика публицистичког функционалног стила и стилистике глагола, као нпр. књиге Б. Тошовића (1995, 2002), као и низ појединачних радова из те области, којих је у литератури већи број. Једном ријечју, наведена литература представља добру базу за поједине аспекте које тема докторске дисертације мр Аиде Кршо укључује, али не постоји рад који би у свим критеријумима анализе могао бити примијењен као самјерљив са темом и садржајем дисертације.

10. Научни допринос у одређеној научној области

Значај дисертације *Међуоднос перфекта, крњег перфекта и аориста у публицистичком стилу српског језика* показује се на граматичком плану и на плану функционалне стилистике. У оквиру граматике, најизразитији допринос дисертације остварује се на морфосинтаксичком плану као допринос синтакси глагола, са тежиштем на њиховој синтаксичкој семантици. Вриједне резултате дисертација ће дати и у морфологији глаголских облика, у којој је још увијек неразријешен однос између хомоформних глаголских и неглаголских јединица као што су крњи перфекат, оптатив, глаголски придјев радни и придјев – њихово критеријално разграничавање један је од задатака дисертације и представљаће значајан допринос нормативној граматици српског језика. Научни допринос дисертације у области функционалне стилистике показује се у употпуњавању и систематизовању регистра публицистичког стила и његових жанровских карактеристика. Као интердисциплинарна, а бавећи се грађом типолошки различитих текстова и различитих типова говора, тема дисертације залази и у наратологију и у репрезентологију, па ће се њен допринос показати и на том плану.

11. Процјена потребног времена израде дисертације, мјесто истраживања

Процјењујемо да је за израду предложене докторске дисертације потребно до двије године. Истраживање се може реализовати у Сарајеву и у Источном Сарајеву.

КОМПЕТЕНТНОСТ МЕНТОРА/КОМЕНТОРА

1. Име наставника предложеног за ментора, звање, институција у којој је стекао највише звање, ужа научна област

Име и презиме ментора: др Миланка Бабић

Научно-наставно звање: редовни професор

Ужа научна област: Србистика – Савремени српски језик и лингвистика

Институција: Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет Пале

2. Научни радови који квалификују ментора за вођење докторске дисертације¹

Библиографија ментора: (навести до 5 најважнијих радова из научне области из које је тема

дисертације):

1. М. Бабић, *СИНТАКСИЧКИ И СТИЛИСТИЧКИ ОГЛЕДИ*, Београд: Јасен, 2016, стр. 276. ISBN 978-86-6293-046-0 (монографија националног значаја М42).
2. М. Бабић, *ЕКСКЛАМАТИВНЕ КОНСТРУКЦИЈЕ У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ*, Андрићград: Андрићев институт, 2019, 496 стр.; ISBN 978-99976-21-49-8 (монографија националног значаја М42).
3. М. Бабић, „Међуоднос императива и презента у изражавању значења директивности“, *Српски језик*. – Бр. XVIII, Београд, 2013, стр. 45–61. ISSN 0354-9259 = Српски језик (М24)
4. „Улога модалних глагола у исказивању значења директивности“, *Српски језик* – бр. XIX, Београд, 2014, стр. 133–146. ISSN 0354-9259 = Српски језик (М24)
5. М. Бабић, „Временски глаголски облици у директивној функцији“, *Морфологија и морфосинтакса српског језика; Утицај глобализације на структуру српског језика*, 46. Научни састанак слависта у Вукове дане, 46/1, Београд: Међународни славистички центар, 2017, стр.139–149; ISBN 978-86-6153-315-0 (М14)
6. М. Бабић, „Глаголски облици у структури и значењу приповијетке Чудни подвижник Григорија Божовића“, *Наслеђе, часопис за књижевност, језик, уметност и културу*, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 2021, 67–77. ISSN 1820-1768 = Наслеђе (Крагујевац). (М23)
7. М. Бабић, „Глаголи и конструкције са семантиком говорења у функцији увођења и навођења туђег говора у роману Кукавичија пилад Лабула Драгића“, *Језик, књижевност, уметност, зборника радова са XVI међународног научног скупа*, књ 1, Језик и стил српског романа, Крагујевац: ФИЛУМ, 2022, 65–79. (М14)
8. М. Бабић, „Експресивност и екскламативност“, *Зборник радова са XIV међународног научног скупа Српски језик, књижевност, уметност: Експресивност у српском језику*, књ. I, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 2020, 15–25. ISBN-978-86-80796-62-8 (М14)
9. М. Бабић, „Семантичко-прагматичке функције асинтаксичких замјеничких енклитика у српском језику“, *Српски језик*, бр. XXV, Београд, 2020, 101–112. ISSN 0354-9259 = Српски језик. (М24)
10. М. Бабић, „Искази са дезидеративним значењем у српском језику“, *Зборник са научног скупа Актуелна питања синтаксе реченице српског језика*, Андрићград, Андрићев институт, 2024, 49–72. (М44)
11. М. Бабић, „Приједлози у морфолошкој и синтаксичкој анализи“, 54. *Научни састанак слависта у Вукове дане*, Београд: Међународни славистички центар, 2025, 65– 75. ISBN 978-96-6153-774-5; <https://doi.org/10.18485/msc.2025.54.1.ch6> (М14)
(Категоризација МКС-листе; Међународни комитет слависта, Београд)

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

1. Имена чланова комисије, звања, институције у којој су стекли највиша звања и ужа научна област

1. Др Мијана Кубурић Мацура, ванредни професор, Универзитет у Бањој Луци, Филолошки факултет, Специфични језици – српски језик
2. Др Сања Куљанин, редовни професор, Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет Пале, Србистика (Српски језик)
3. Др Вера Ћевриз Нишић, редовни професор, Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет Пале, Србистика (Српски језик)

2. Научни радови који квалификују чланове комисије²

Проф. др Мијана Кубурић Мацура:

1. Кубурић Мацура, М., *Кроз језик и стил српског романа*, Андрићев институт, Андрићград, 2025.
2. Кубурић Мацура, М., Касагић, С., „Спознавање свијета кроз језик – фразеологизми у роману Заблуда светог Себастијана Владимира Табашевића“, *Филолог*, 31,

Филолошки факултет Универзитета у Бањој Луци, 2025, стр. 261–278. DOI: 10.21618/fil2531261k

3. Кубурић Мацура, М., „Огрешења о морфосинтаксичку норму српског језика у ТВ настави током пандемије ковида 19“, *Зборник радова Актуелна питања морфосинтаксе српског језика* (Радови са научног скупа „Актуелна питања морфосинтаксе српског језика“, одржаног у Андрићграду, 7–9. октобра 2022), Андрићев институт, Андрићград, 2023, стр. 171–192.
4. Кубурић Мацура, М., „Адверзативне реченице с концесивним смисаоним односом у српском језику“, *Српски језик*, XXIV, Београд, 2019, стр. 375–392. DOI: <https://doi.org/10.18485/sj.2019.24.1.19>
5. Кубурић Мацура, М., „Асиндетске структуре с концесивним значењем у савременом српском језику“, *Наш језик* L/2, Институт за српски језик САНУ, Београд, 2019, стр. 323–334.
6. Кубурић Мацура, М., *Категорија концесивности у савременом српском језику*, Универзитет у Бањој Луци – Филолошки факултет, Бања Лука, 2021.
7. Кубурић Мацура, М., „Реченице с алтернативним концесивним значењем у савременом српском језику“, *Филолог*, 17, Филолошки факултет Универзитета у Бањој Луци, Бања Лука, 2018, стр. 34–51. DOI: <https://doi.org/10.21618/fil1817034k>

Проф. др Сања Куљанин:

1. С. Куљанин, "Компаративна лексема као обавезна или факултативна компонента перифрастичке конструкције", *Радови Филозофског факултета Универзитета у Источном Сарајеву*, бр.18, књ.2, Пале: Филозофски факултет, 2016, 81–91. 19. (Ерих+)
2. С. Куљанин, "Однос суперлатива и надсуперлатива у савременом српском језику", *Српски језик*, XXII, Београд: Научно друштво за неговање и проучавање српског језика, 2017, 177–192. (M24)
3. С. Куљанин, „Статус позитива у силазној компаративној парадигми“, *Српски језик, књижевност, уметност*, (Српски) језик у комуникативној функцији, књ. 1, Зборник радова са XI научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 2017, 47–60. (међународни научни скуп; M14)
4. С. Куљанин, Експресивност језичких јединица у револуционарном дискурсу“, *Зборник радова са XIV међународног научног скупа Српски језик, књижевност, уметност: Експресивност у српском језику*, књ. I, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 2020, 59–69. (међународни научни скуп; M14)
5. С. Куљанин, „Нарушавање морфолошке норме у савременом српском језику“, научни скуп *Актуелна питања морфологије и творбе р(и)јечи српског језика*, Андрићград – Вишеград: Андрићев институт, 2020, 63–82. (M44)

Проф. др Вера Ћевриз Нишић:

1. V. Čevriz Nišić, O. Kurteš, "DOMINANT PROCEDURES OF CONCEPTUALIZATION OF THE CORONA VIRUS IN NEWS REPORTING", *The Journal of Linguistic and Intercultural Education – JoLIE*, Universitatea "1 Decembrie 1918" din Alba Iulia (has undergone blind peer reviewing by the scientific board of *The Journal of Linguistic and Intercultural Education – JoLIE*, Romania, ISSN 2065 – 6599, published by Aeternitas Publishing House and has been accepted for publication, included in the edition 15/4/2022), <http://jolie.uab.ro/>, (часопис реферисан у међународним цитатним базама: SJR, Scopus, ERIH Plus, EBSCO, ProQuest, Cabells WorldCat, MLA Directory of Periodicals, and The Linguist List databases) <https://www.scimagojr.com/journalsearch.php?q=21101063020&tip=sid&clean=0>
2. V. Čevriz Nišić, O. Kurteš, "THE CUMULATION OF SEMANTICALLY RELATED VERBS IN LITERARY AND ARTISTIC TEXTS", *The Journal of Linguistic and Intercultural Education - JoLIE*, Universitatea "1 Decembrie 1918" din Alba Iulia, Vol. 12,

No. 1, Romania, 2019, 113–125, ISSN 2065 – 6599 (Print), http://jolie.uab.ro/ (часопис реферисан у међународним цитатним базама: SJR, Scopus, ERIH Plus, EBSCO, ProQuest, Cabells WorldCat, MLA Directory of Periodicals, and The Linguist List databases). https://www.scimagojr.com/journalsearch.php?q=21101063020&tip=sid&clean=0	
3.	В. Ђеврић Нишић, „О семантичко-стилским особеностима употребе етнички обиљежених лексема као погрдних у новинским насловима“, <i>Исходшта/Originations</i>, бр. 9, главни и одговорни ур. Михај Н. Радан, Темишвар - Ниш: Филолошки, историјски и теолошки факултет Западног универзитета у Темишвару – Филозофски факултет Универзитета у Нишу, 2023, 380–390, ISSN 2457-5585, https://izdanja.filfak.ni.ac.rs/casopisi/ishodista (часопис реферисан у базама: ERIH plus, CEEOL)
4.	В. Ђеврић Нишић. „О синонимским варијантама у дискурсу електронских медија Републике Српске и Федерације Босне и Херцеговине“, <i>Исходшта/Originations</i>, главни и одговорни ур. Михај Н. Радан, бр. 8, Темишвар - Ниш: Филолошки, историјски и теолошки факултет Западног универзитета у Темишвару – Филозофски факултет Универзитета у Нишу, 2022, 295–311, ISSN 2457-5585 (CEEOL) https://www.cceol.com/search/journal-detail?id=2829
5.	В. Ђеврић Нишић, О. Куртеш, „Нека запажања о карактеристикама гомилања ријечи у извјештајима Европске комисије за Босну и Херцеговину“, <i>Revue du Centre Européen d'Etudes Slaves: Slavic Studies Today – Liminality and Mediation</i>, numero 8, University of Poitiers, France, 2022, ISSN 2274-7397 (online), https://etudesslaves.edel.univ-poitiers.fr/index.php?id=1608
6.	В. Ђеврић Нишић, „О изразима с погрдним значењем у медијском дискурсу БиХ – функционалностилски аспект“, у: <i>Језик, књижевност и будућност</i>, Зборник радова са 11. међународне научне конференције, Алфа ВК Универзитет, Београд, 2022, 248–262, ISBN 978-86-6461-061-2. https://scindeks.ceon.rs/journaldetails.aspx?issn=1821-0686
ПОДАЦИ О ПРИЈАВЉИВАЊУ-НЕПРИЈАВЉИВАЊУ ТЕЗЕ	
1. Изјава да ли је пријављивана теза под истим називом на другој високошколској институцији	
Према доступној документацији, докторска дисертација под истим називом није пријављена у некој другој високошколској институцији.	
ЗАКЉУЧАК	
На основу прегледа приложене документације за докторску дисертацију, биографских и библиографских података, констатујемо да кандидат мр Аида Кршо испуњава све законом предвиђене услове за израду докторске дисертације. С обзиром на то да је предложена тема научно релевантна и добро теоријски заснована, Комисија предлаже Наставно-научном вијећу Филозофског факултета Пале и Сенату Универзитета у Источном Сарајеву да прихвати извјештај Комисије и да мр Аиди Кршо одобри израду докторске дисертације под насловом <i>Међуоднос перфекта, крњег перфекта и аориста у публицистичком стилу српског језика</i>, и да јој за ментора именује проф. др Миланку Бабић.	

Мјесто: Пале

Датум: 21. 01. 2026.

¹ У складу са чланом 33. Правилника о студирању на трећем циклусу студија на Универзитету у Источном Сарајеву

² У складу са чланом 31. Правилника о студирању на трећем циклусу студија на Универзитету у Источном Сарајеву

Комисија:

1. Др Мијана Кубурић Мацура, ванредни професор,
Специфични језици (Србистика),
Универзитет у Бањој Луци, Филолошки факултет у Бањој Луци,
предсједник Комисије

2. Др Сања Куљанин, редовни професор,
Специфични језици (Србистика),
Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет у Палама,
члан Комисије

3. Др Вера Ћевриз Нишић, редовни професор,
Специфични језици (Србистика),
Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет у Палама,
члан Комисије

Издвојено мишљење:³

Нема издвојених мишљења чланова Комисије.

³ Чланови комисије који се не слажу са мишљењем већине чланова комисије, обавезни су да у извештај унесу издвојено мишљење са образложењем разлога због се не слажу са мишљењем већине чланова комисије (члан комисије који је издвојио мишљење потписује се испод навода о издвојеном мишљењу)